

Brynhilde Benkestok og Adelslægten „Skjolderbånd“. Af Anton Espeland.

I nærværende tidsskrift 9, I. 241 ff. har hr. O. v. M u n t h e af M o r g e n s t i e r n e supplert og beriktiget hr. statsarkivar Thomles uttalelser om dette emne i en tidligere årgang av tidsskriftet, («Hvis Datter var Brynhilde Benkestok til Lunde og hvis Søn hendes angivelige Fader Trond Benkestok til Hananger» 2. IV. 124—41), hvorfor vi er ham megen takk skyldig. Jeg tror, at der ennu er et par bemerkninger å gjøre, særlig angående J e n s P e r s s ø n til Bro og Lagmannen J e n s P e d e r s ø n på Steigen. Når der sies at Jens Perssøn til Bro har sin hjemstavn »i Nordlandene«, som senere bestemmes til »Bro i Nordfjord«, så må vel dette bero på en misforståelse. Jeg kjenner ingen gård Bro i Nordfjord, men der må menes Bro eller Bru i Sunnfjord, som også kalles Svanøen efter den danske biskop H a n s S v a n e, som blev forlenet med dette og meget annet gods i Norge. Men det kan ikke være denne gård Bro, hvortil Jens Perssøn skriver sig, da norske arkivalia forteller at i årene 1520—1603 eies eller (og) beboes Bro av »Lauritz i Bro«, H a n s F i n s s ø n (R o s t v i g) i 1567 og senere like til 1603 L a r s S k y t, kongens foged på Bro. Gården har i d. 16. århundrede, ialfald delvis, været »stigtens gods«. Her er ikke plass til Jens Perssøn til Bro.

At det ganske utvilsomt må være den eldgamle storgård Bro eller Bru i Ryfylke i Rogaland fylke, nær Stavanger, som er Jens Perssøns gård, må vel være hævet over enhver tvil. I Stavanger domkapitels protokoller nevnes han flere gange. 1576 sitter han som dommer i kapitlet (10. oktbr.), likeså nevnes han 1583, og 1588 er for kapitlet anklaget »Jenns Pedersøns frillis syster paa Bro«, som »var tuende gange befundit att haffue bedreffuet horerie met echtmendt«. Det er vel misforståelsen av ordet frille, som har forledet Faye i hans Kristianssands bispehistorie til å anta at Jens Perssøn til Bro var av ætten Frille. Jens Perssøn til Bro synes også å ha hatt sine eiendomme og sine forleninger i Ryfylke og på Jæren, i nærheten av Bru i Ryfylke. Hans mor S i g r i d D a l e s d a t t e r har også sitt gods her og er vel også derfor blitt kjent og gift med væbneren T r o n d I v a r s ø n, som var forlenet med det nærliggende Utstein kloster.

Siden Jens Perssøn skriver sig til Bro, er det vel rimelig at det har været hans og ættens eiendomsgård, som kongen så kommer i besiddelse av, men senere gir ham tilbake i forlening. Han synes ikke å ha været nogen rik mann, men har nytt stor anseelse som en

dyktig mann, hvorfor han også sammen med Erik Munk blir admiral i 1566. Da lagmann Jens Pedersøn på Steigen blev henrettet 1575, kan han jo ikke være identisk med Jens Perssøn til Bro, som i 1582 ved kongehyldingen i Oslo bruker det segl som viser at han tilhører ætten Skjolderbånd (Skjaldarband). Like­ så sikkert er det at han ikke er identisk med Jens Perssøn til Tjøtta i Nordland, for mag. Absalon Pedersøn forteller i »Bergens kapitelsbok« for 19. aug. 1565 at da var bl. a. tilstede i Hans Baderskers bryllup »Jens Persen til Tjøtten, Jens Persen til Bro. lagmanden til Steyg«, som nettop er den 3. Jens Pedersøn, som året iforveien er forflyttet som lagmann fra Stavanger (»Norske Magasin« I. s. 473).

Jens Person på Tjøtta er vel den samme som Hans Person på Andenes, som mag. Absalon forteller druknet udenfor Andenes i 1572 (20. febr.), og året efter er hans hustru Maritte nevnt som enke (»Norske Magasin« I, s. 510).

Jens Perssøn til Bro er visselig av en gammelnorsk stormanns-ætt, og Bru er en gammel herregård, hvor der finnes oldtidslevninger fra bronzealderen; gårdens stormannsætt har i middelalderens hatt sin egen høgendeskirke (»Norges Land og folk«, Stavanger s. 300), Skipreiden, hvor Bro ligger, kalles avvekslende Aske skipreida og Bru sk., således i 1436 (Dipe. Norv. VI. 491).
